Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

HE 103/2017 vp

Sisäministeriön poliisiosaston asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain ja ajokorttilain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sakon ja rikesakon määräämisestä annettua lakia ja ajokorttilakia sekä eräitä muita näihin muutoksiin liitännäisiä lakeja. Sakkomenettelyn tosiasiallista käyttöalaa ehdotetaan laajennettavaksi siirtämällä toimivalta ajokieltoseuraamusten määräämiseen kaikilta osin poliisille. Muutoksen johdosta rattijuopumuksia voitaisiin käsitellä sakkomenettelyssä. Ajokielto määrättäisiin syyksi lukevan ratkaisun pohjalta hallinnollisessa menettelyssä.

Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttaminen

Sakkomenettelyn käytön yleiseksi edellytykseksi lisättäisiin vaatimus asian selvyydestä ja yksinkertaisuudesta. Asiallisesti nykytilanne ei muuttuisi, koska sama vaatimus on ilmennyt esitutkintalaista. Muutos kuitenkin selkeyttää sakkomenettelyn soveltamisalaa. Sakkomenettelyn edellytykseksi säädettyä epäillyn suostumusta kevennettäisiin siten, että tunnustamista ja seuraamuksen hyväksymistä koskevista suostumuksen osatekijöistä luovuttaisiin. Muutoksella yksinkertaistetaan suostumusmenettelyä. Sisäministeriön poliisiosasto pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina.

Ajokorttilain muuttaminen

Esityksen johdosta käräjäoikeuksilta poliisille siirtyisi tehtäväksi noin 17 000 ajo-oikeuspäätöstä. Esitetyillä muutoksilla yksinkertaistettaisiin ajokieltomenettelyä siten, että kuulemismenettely voitaisiin käynnistää jo tapahtumapaikalla. Lisäksi väliaikaisessa ajokiellossa olevan henkilön ajokieltoa koskeva päätös voitaisiin antaa tiedoksi tavallisena tiedoksiantona. Poliisin mahdollisuuksia määrätä väliaikainen ajokielto päättymään laajennettaisiin. Muutoksenhaku ajokieltopäätöksiin tapahtuisi vaatimalla oikaisua ja valittamalla sen jälkeen hallinto-oikeuteen. Sisäministeriön poliisiosasto pitää muutoksia perusteltuina.

Ajo-oikeuspäätöksiä koskevan toimivallan siirtyminen kokonaan poliisille tarkoittaisi sitä, että vain poliisi määräisi ajokieltoja, ehdollisia ajokieltoja, valvottuja ajo-oikeuksia tai antaisi varoituksia. Tämän voi arvioida parantavan seuraamuskäytännön yhdenmukaisuutta. Poliisi voisi sisäisellä päätöksellä kehittää ajokieltomenettelyä yhdenmukaiseksi kaikissa tapauksissa.

Ajo-oikeuspäätösten osalta ajokorttilakia tulee kuitenkin edelleen kehittää. Hallituksen esityksessä sivulla 28 todetaan, että ajokorttilainsäädäntöä on tarkoitus tarkastella myöhemmin liikenne- ja viestintäministeriön johdolla. Sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen tämä on edelleen tärkeää poliisin resurssivaikutusten pienentämiseksi ja toiminnan sujuvoittamiseksi.

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Kirkkokatu 12
Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

19.10.2017

Vaikutukset poliisin toimintaan

Rattijuopumusten (Rikoslaki 23 luku 3 §) siirtyminen pääosin sakkomenettelyyn yksinkertaistaisi ja helpottaisi poliisin työtä. Yksinkertaisissa ja selvissä tapauksissa poliisi pystyisi antamaan rattijuopumuksesta epäillylle suoraan sakkovaatimuksen esimerkiksi tarkkuusalkometrituloksen jälkeen. Tämä toki edellyttää esitutkintalain säännösten kuten päihtyneen kuulustelua koskevien rajoitteiden (ETL 7 luku 3 §) huomioimista. Poliisilla on poliisiautoihin sijoitettuna 50 tarkkuusalkometriä ja poliisiasemilla niitä on 100 kappaletta. Lisäksi Rajavartiolaitoksella on noin 10 tarkkuusalkometriä.

Ajokieltojen määräämisen toimivallan siirtäminen tuomioistuimilta poliisille tulisi lisäämään poliisin työmäärää. Vaikutusten vähentämiseksi poliisissa on parhaillaan meneillään uuden tietojärjestelmähankkeen arviointi. Nykyinen poliisin ajokieltoprosessi perustuu paperiasiakirjoihin.

Esityksen taloudelliset vaikutukset poliisille

Muutoksen vaikutusta poliisin kustannuksiin on kokonaisuudessaan vaikea arvioida. Hallituksen esityksen todelliset vaikutukset poliisille selviävät vasta lain voimaantulon jälkeen. Poliisin tutkimien rikosten määrä säilyisi ennallaan, mutta sakkomenettelyssä käsiteltävien rikosten osuus kasvaisi. Toisaalta poliisin tehtäväksi tulisi ajokiellon määrääminen ja oikaisuvaatimusten käsittely. Tietojärjestelmien muutostyöt edellyttävät lisäresursointia poliisille.

Poliisitarkastaja Jari Pajunen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 19.10.2017 klo 14:24. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi Sisäministeriön jakelu